

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Bednaříkovou
ve věci

žalobkyně: **nezl. X**
bytem X

zast. X, pěstounkou
bytem X

zast. JUDr. Markétou Svobodovou, advokátkou
se sídlem Krajinská 251/16, České Budějovice

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 3. 2025, čj. MPSV-2025/71830-913,

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 21. 3. 2025, čj. MPSV-2025/71830-913, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku 10 140 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 21. 3. 2025, čj. MPSV-2025/71830-913 (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný podle § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), změnil rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Českých Budějovicích ze dne 23. 10. 2024, čj. 70018/2024/CBU (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byl příspěvek na péči od listopadu 2024 snížen z 7 400 Kč na 3 300 Kč měsíčně, a to tak, že se příspěvek na péči od měsíce dubna 2025 odejímá podle § 7 a v souladu s § 14 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“).

II. Shrnutí žaloby

2. Žalobkyně podala ke zdejšímu soudu žalobu, v níž se domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. Žalobkyně shrnula, že prvostupňovým rozhodnutím bylo konstatováno, že nezvládá tři základní životní potřeby: komunikace, péče o zdraví a osobní aktivity. Žalobkyně podala odvolání s tím, že namítala, že nezvládá ještě navíc základní životní potřebu tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel z posudku posudkové komise MPSV, přičemž uzavřel, že žalobkyně zvládá základní životní potřebu komunikace a že nezvládá pouze základní životní potřeby péče o zdraví a osobní aktivity; z toho důvodu žalovaný rozhodl o odnětí příspěvku na péči. Žalobkyně namítá, že posudková komise MPSV odvíjela své závěry z lékařských zpráv, posudků odborných lékařů a z výsledku sociálního šetření; vlastní sociální šetření ani osobní zhlédnutí žalobkyně však posudková komise MPSV neprovedla.
3. Žalobkyně namítá porušení zásady zákazu *reformace in peius*. Žalobkyně nesouhlasí s tím, že prvostupňové rozhodnutí bylo v rámci odvolacího řízení změněno v její neprospěch. Dle žalobkyně nebyla naplněna žádná z výjimek ze zákazu *reformace in peius*. Žalobkyně nesouhlasí s tím, že by změna rozhodnutí v její neprospěch mohla být odůvodněna tím, že prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s platnými právními předpisy (§ 90 odst. 3 správního řádu). Žalobkyně porušení uvedené zásady dává do souvislosti s oduznáním nezvládání základní životní potřeby komunikace. Závěry žalovaného jsou dle žalobkyně pouhým odlišným (a navíc nesprávným) hodnocením dosud doložených skutečností a podkladů, které je s ohledem na § 90 odst. 3 správního řádu zakázáno. Jde o odlišné hodnocení týchž skutečností, které je jako výjimka ze zákazu *reformace in peius* nepřípustné. Výklad žalovaného ve vztahu k této zásadě považuje žalobkyně za široký a rozporný se smyslem právní úpravy.

4. Ve vztahu k základní životní potřebě *komunikace* žalobkyně uvádí, že dle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „Institut“) komunikaci nezvládá v přijatelném standardu (absolvuje logopedickou péči, má špatnou výslovnost, psaný projev je nesrozumitelný). V tomto směru žalobkyně odkazuje na lékařskou zprávu praktické lékařky MUDr. R. ze dne 2. 9. 2024. Posudková komise MPSV měla tuto lékařskou zprávu k dispozici, přesto z ní však nevycházela, neboť opomněla zohlednit závěry z ní vyplývající. Závěr o zvládání základní životní potřeby komunikace považuje žalobkyně za rozporný s doloženou zdravotnickou dokumentací, přičemž posudková komise neprovedla ani vlastní vyšetření žalobkyně ani vlastní sociální šetření. Podle žalobkyně se žalovaný ani posudková komise nevypořádali s původními správnými závěry posudku Institutu ani se závěry praktické lékařky. Žalobkyně poukazuje především na nesprávné závěry v oblasti písemné komunikace, kterou žalobkyně dle závěrů praktické lékařky nezvládá ve srozumitelné formě, tj. neadekvátně svému věku. Žalobkyně zdůrazňuje, že ke zlepšení zdravotního stavu v oblasti komunikace rozhodně nedošlo a ani z obsahu spisu žádná změna k lepšímu nevyplyvá.
5. Žalobkyně dále sporuje závěr o zvládání základní životní potřeby *tělesná hygiena*; tento závěr považuje za nesprávný, neodpovídající skutečnosti ani obsahu správního spisu. Žalovaný se podle žalobkyně nevypořádal dostatečně s námitkami obsaženými v odvolání. Žalobkyně poukazovala na nutnost pomoci třetí osoby s výkonem osobní hygieny zejména z důvodu atopické dermatitidy. Jde o nezbytnost důkladného, avšak šetrného osušení těla (včetně záhybů kůže, mezi prsty apod.), čehož žalobkyně není samostatně schopna. Tento postup nezvládne mj. i z důvodu diagnózy ADHD, v jejímž důsledku jedná neklidně a zbrkle. Tělesnou hygienu nezvládá žalobkyně ani při umývání vlasů (nikdy si je sama nemyla) či při stříhání nehtů.
6. Žalobkyně nezvládá ani provedení hygieny, resp. očisty po vykonání velké potřeby (*výkon fyziologické potřeby*). Žalobkyně z toho důvodu odmítá chodit na velkou kdekoli jinde než doma, neboť si je vědoma toho, že uvedené sama nezvládne. Důkladná, avšak šetrná, očista je přitom stěžejní zejména s ohledem na atopickou dermatitidu, která se žalobkyni masivně objevuje v oblasti hýždí a stehen. Při neprovedení správné očisty následně dochází okamžitě ke zhoršení zdravotního stavu v této části těla. Bez pomoci třetí osoby (výlučně babičky, která má žalobkyni v pěstounské péči) se žalobkyně výslovně neobejde. Při sociálním šetření dne 25. 6. 2024 i sociální pracovnice učinila závěr, že v oblasti tělesné hygieny není žalobkyně schopna samostatné péče. Žalovaný přesto uvedl, že vycházel ze sociálního šetření, z něhož údajně nezvládání této potřeby nevyplyvá. Závěry žalovaného jsou dle žalobkyně jednoznačně nesprávné.
7. Žalobkyně měla původně uznané i nezvládání základní životní potřeby *oblékání a obouvání* (posudek z července 2022), přičemž uvádí, že tuto základní životní potřebu stále nezvládá. Žalobkyně si nedokáže obléknout ponožky či zavázat tkaničky u bot. Všechny boty musí mít na suchý zip či nazouvací. S oblékáním ponožek si sama neporadí; musí jí je oblékat babička. Argumentu správních orgánů o tom, že převlékání na tělocvik žalobkyně ve škole zvládá, žalobkyně oponuje tím, že ponožky si nikdy nepřevléká, ač by to mnohdy bylo vhodné a potřebné.
8. Rozhodnutí správních orgánů jsou do jisté míry ovlivněna závěry sociálního šetření. Postup sociální pracovnice však dle žalobkyně nebyl správný, což do značné míry poznamenalo i Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

závěry. Žalobkyně si na postup sociální pracovnice stěžovala již v průběhu řízení (podáním ze dne 22. 7. 2024). Žalobkyně namítala, že šlo o velmi krátké formálně vedené sociální šetření bez jakéhokoliv zájmu o skutečné zjištění stavu žalobkyně. Sociální pracovnice byla zjevně zaujatá (poznámky o tom, že raději dá příspěvek na péči „té *koktavé holčičce*“) a omezila se na strohé dotazy. Žalobkyně žádala o provedení sociálního šetření jinou sociální pracovnicí, neboť tato byla zjevně předem negativně zaujata proti žalobkyni, což mohlo vést ke zkreslení závěrů. Stížnost žalobkyně na postup při sociálním šetření byla správním orgánem prvního stupně nesprávně hodnocena jako vyjádření k probíhajícímu řízení a nebyla nijak řešena. V prvostupňovém rozhodnutí se pouze konstatuje, že sociální šetření proběhlo řádně. Stížnost tak zůstala nevyřešena. Dle žalobkyně nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, neboť nebyly učiněny kroky k získání veškerých a objektivních informací o skutečné sociální situaci žalobkyně.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný odkázal na závěry posudkové komise MPSV, která k základní životní potřebě *komunikace* uvedla, že nebyl zjištěn medicínský důvod pro nutnost každodenní mimořádné péče z důvodu nepříznivého zdravotního stavu. Špatná výslovnost „r“ a „ř“ nevede k nezvládnutí komunikace, obdobné platí i pro tiskací psaný projev s chybami. Uvedený závěr odpovídá závěrům ze sociálního šetření, dle kterého je žalobkyně schopna ústní komunikace ve větách, rozumí otázkám, souvisle odpovídá přiměřeně věku, nestydí se, ve škole používá psací písmo. Neschopností zvládnout tuto základní životní potřebu jsou dle metodiky až stavy, kdy osoba není schopna řádně vytvářet smysluplné mluvené a písemné zprávy a hovořit srozumitelnou řečí ani za použití pomůcek (praktická a úplná slepota či hluchota a těžké formy hluchoslepoty, duševní a mentální poruchy).
10. K základní životní potřebě *tělesná hygiena* žalovaný uvádí, že žalobkyně je schopna tuto potřebu i při svém zdravotním postižení zvládnout, a to v rámci její věkové kategorie. Žalobkyně je schopna se sama umýt a vyčistit si zuby. Mytí vlasů a stříhání nehtů není každodenní aktivita, a proto se při zvládnutí této základní životní potřeby nehodnotí. Sociální šetření sice obsahuje závěr o tom, že žalobkyně není schopna zvládnout tuto základní životní potřebu ve srovnání s vrstevníky. Žalovaný však považoval za směrodatný podrobnější popis uvedený v posudku posudkové komise MPSV. K základní životní potřebě *výkon fyziologické potřeby* žalovaný poukázal na závěr ze sociálního šetření, že žalobkyně dané aktivity zvládá.
11. *Oblékání a obouvání* je dle žalovaného a posudkové komise žalobkyně schopna při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu zvládnout v rozsahu odpovídajícím dané věkové kategorii. To odpovídá i závěru sociálního šetření. Obtížné zvládnutí základních životních potřeb neznamená neschopnost tyto potřeby zvládnout. Nevyžaduje se zvládnutí ve 100% kvalitě, ale pouze uspokojivě v přijatelném standardu. Lze využít facilitátory (volba vhodné obuvi, nazouvače obuvi, navlékače ponožek apod.).
12. Žalovaný dále odkázal na judikaturu a konstatoval, že se porušení zásady zákazu *reformace in peius* nedopustil.
13. Námitku nesprávného řešení stížnosti na postup sociální pracovnice při sociálním šetření žalobkyně neuplatnila v odvolání, proto se jí žalovaný v napadeném rozhodnutí nezabýval.

Žalovaný považuje záznam o sociálním šetření za vypovídající; zástupkyně žalobkyně jej bez výhrad podepsala.

IV. Právní hodnocení krajského soudu

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].
15. Krajský soud rozhodl ve věci podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť pro to byly splněny procesní podmínky.
16. Žaloba je důvodná.

IV.A Námitka porušení zásady zákazu reformace in peius

17. Krajský soud z povahy věci nejprve posoudil procesní námitku porušení zásady zákazu *reformace in peius* žalovaným, který změnil prvostupňové rozhodnutí v neprospěch žalobkyně, když jí příspěvek na péči zcela odňal (na rozdíl od prvostupňového rozhodnutí, které jí příspěvek na péči snižovalo z II. stupně závislosti na I. stupně).
18. Tato námitka není důvodná. K porušení § 90 odst. 3 správního řádu nedošlo. Ustanovení § 90 odst. 3 správního řádu se „*neuplatní, je-li napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy. Pokud žalovaný na základě výsledku posouzení posudkové komise dospěl k závěru, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně neobstojí, přičemž se z povahy shledaného pochybení nejednalo o pouhou aplikační nepřesnost, nýbrž o jednoznačný rozpor s ustanovením zákona (§ 8 zákona o sociálních službách nepřipouští pro stanovení výše příspěvku na péči jakoukoli pochybnost, neboť se jednoznačně odvíjí od počtu nezvládnutých základních životních potřeb), pak se o porušení zákazu obsaženého v § 90 odst. 3 správního řádu nejedná. Tento zákaz se obecně uplatní vždy tam, kde má správní orgán prostor pro uvážení, a nikoli v případech, kdy právní úprava připouští na základě zjištěného skutkového stavu toliko jediný možný výsledek, jak tomu bylo v posuzované věci.*“ (rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 2. 2023, čj. 60 Ad 10/2022-27; tento právní názor zdejšího soudu obstál i v rámci kasačního řízení, neboť kasační stížnost proti citovanému rozsudku byla Nejvyšším správním soudem odmítnuta pro nepřijatelnost usnesením ze dne 24. 4. 2023, čj. 2 Ads 54/2023-19).

IV.B Právní východiska a zjištění ze správního spisu

19. Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby.
20. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách „osoba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže

z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.“

21. Při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby stanovené § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, přičemž dle odst. 3 uvedeného ustanovení se u osob mladších 18 let věku základní životní potřeba péče o domácnost nehodnotí.
22. Dle § 9 odst. 4 zákona o sociálních službách „při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.“
23. Dle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách „pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku.“
24. Dle § 10 zákona o sociálních službách platí, že „u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.“
25. Kritérii pro posouzení zdravotního stavu se zabýval i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 31. 7. 2015, čj. 8 Ads 138/2014-73, v němž konstatoval, že *„pro posouzení zdravotního stavu je třeba odborných medicínských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Bylo-li rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení, pro účely odvolacího správního řízení posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. V řízeních o žalobách proti rozhodnutím založeným na zmíněných posudcích správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, čj. 3 Ads 24/2013–34, ze dne 27. 6. 2014, čj. 4 Ads 68/2014–37, ze dne 26. 3. 2015, čj. 4 Ads 263/2014–60 nebo ze dne 15. 4. 2015, čj. 6 Ads 217/2014–23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014–28). V souladu s § 2a vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), posudková komise*

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

*musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (rozsudek čj. 4 Ads 68/2014–37). **Nezvládnutí být jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby** (§ 2a vyhlášky). Opačný závěr musí posudková komise dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 50/2013–32). Vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek čj. 4 Ads 68/2014–37). Postaví-li posudková komise své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013–25)“ (důraz doplněn).*

26. V nyní projednávané věci je sporu o tom, zda je u žalobkyně zachováno zvládání základních životních potřeb *komunikace, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby a oblékání a obouvání*.
27. Z obsahu správního spisu je zřejmé, že řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše dávky příspěvek na péči bylo zahájeno z úřední povinnosti dne 17. 6. 2024, a to vzhledem k blížícímu se konci platnosti lékařského posouzení.
28. Ze záznamu o sociálním šetření, které proběhlo dne 25. 6. 2024, se podává, že žalobkyni byl původně přiznán příspěvek na péči od 1. 5. 2022, přičemž byla shledána závislost na péči druhé osoby v II. stupni. Nutno podotknout, že obsahem spisového materiálu není původní rozhodnutí z roku 2022 o přiznání příspěvku na péči ve II. stupni závislosti. Jaké základní životní potřeby měla žalobkyně uznány jako nezvládané v roce 2022 se krajský soud dozvídá z posudku Institutu ze dne 17. 9. 2024, dle kterého měla žalobkyně uznáno nezvládání pěti základních životních potřeb: *komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity*. Uvedené se shoduje s tvrzením žalobkyně, které uvedla v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí.
29. Lze tedy vycházet ze zjištění, že žalobkyně měla původně uznáno nezvládání **pěti** základních životních potřeb, a sice *komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity*. V řízení o opětovném posouzení nároku a výše dávky bylo provedeno sociální šetření, jehož výsledkem bylo konstatování, že žalobkyně nezvládá **tři** základní životní potřeby: *tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity*. Z posudku o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti ze dne 17. 9. 2024, který zpracoval Institut, se podává, že žalobkyně nezvládá **tři** základní životní potřeby: *komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity*. Zde je možno vysledovat první rozpor v hodnocení zvládání základních životních potřeb, který nebyl nikterak lékařem Institutu vysvětlen (rozdíl se závěrem sociálního šetření). Následně bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, kterým byl žalobkyni snížen příspěvek na péči od listopadu 2024, neboť její stupeň závislosti se snížil ze II. na I. stupeň, a to pro nezvládání **tří** základních životních potřeb: *komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity*. V odůvodnění tohoto rozhodnutí není vysvětleno, proč bylo vycházeno z hodnocení lékaře Institutu, a nikoliv ze závěrů sociálního šetření; není odůvodněno, proč bylo žalobkyně oduznáno zvládání základních životních potřeb *tělesná hygiena a oblékání a obouvání* oproti posouzení stupně závislosti v roce 2022 (prosté konstatování, že je dle posudkového lékaře schopna zvládat osobní hygienu je nedostatečné).
30. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž požadovala zachování II. stupně závislosti, neboť kromě uznaných nezvládá základní životní potřebu

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

tělesná hygiena; dále se zmiňuje o potížích při zvládání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby. Sluší se dodat, že již v průběhu prvostupňového řízení se žalobkyně písemně ohradila stížností proti postupu sociální pracovníce při sociálním šetření a požadovala provedení nového sociálního šetření; žalobkyně namítala zjevnou zaujatost sociální pracovníce a měla za to, že její neobjektivní přístup mohl zkreslit závěry sociálního šetření.

31. V odvolacím řízení byl dne 27. 2. 2025 zpracován posudek Posudkovou komisí MPSV, a to v nepřítomnosti žalobkyně (nebyla k jednání zvána, neboť dle komise byla doložená podkladová dokumentace dostatečná pro posouzení funkčních schopností a míry závislosti žalobkyně v její nepřítomnosti). Z diagnostického souhrnu se podává, že žalobkyně trpí ADHD – porucha soustředění, těžká atopická dermatitida, polyvalentní alergie, oční vada, obezita, porucha spánku spojená s ADHD, středně těžký syndrom periodických pohybů končetin ve spánku, mírný obstrukční syndrom spánkové apnoe.
32. Posudková komise MPSV zhodnotila, že u desetileté dívky byl diagnostikován především syndrom ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou, porucha soustředění). Při polyvalentní alergii má dívka těžkou atopickou dermatitidu. Další diagnózy jsou bez podstatného funkčního dopadu. Jedná se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který trvale omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb v přijatelném standardu. Z důvodu toho žalobkyně není schopna zvládat **dvě** základní životní potřeby (*péči o zdraví a osobní aktivity*) a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
33. Posudková komise uvedla, že oproti posudku lékaře Institutu nebyl posudkově medicínský důvod pro nutnost každodenní mimořádné péče z důvodu nepříznivého zdravotního stavu pro uznání nezvládání základní životní potřeby *komunikace*. Špatná výslovnost písmen „r“ a „ř“ nevede k nezvládání *komunikace* (špatnou výslovnosti dnes dokonce trpí i někteří profesionálové). Obdobné platí pro tiskací psaný projev s chybami. Daný závěr je dle posudkové komise v souladu se sociálním šetřením.
34. Posudková komise dále uvedla, že oproti uvedenému v odvolání je žalobkyně při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna zvládat základní životní potřeby oblékání a obouvání a tělesnou hygienu, a to v rozsahu odpovídajícímu dané věkové kategorii. To je dle posudkové komise rovněž v souladu se sociálním šetřením a posudkem lékaře Institutu. Posudková komise doplnila, že žalobkyně je bez těžké alterace psyché (jde o ADHD, a nikoliv o středně těžkou či těžkou mentální retardaci), bez těžké alterace smyslu, bez významné léze funkce obou horních končetin.
35. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí, kterým změnil prvostupňové rozhodnutí tak, že žalobkyni od dubna 2025 odňal příspěvek na péči, neboť nadále nezvládá pouze **dvě** základní životní potřeby: *péči o zdraví a osobní aktivity*.

IV.C Námitka nesprávného řešení stížnosti na postup sociální pracovníce při provedení sociálního šetření

36. Je skutečností, že žalobkyně podala již v řízení před správním orgánem prvního stupně stížnost na postup sociální pracovníce, v níž popsala, v čem spatřovala negativní předpojatost pracovníce při provádění sociálního šetření. Žalobkyně požadovala již po

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

správním orgánu prvního stupně provedení nového sociálního šetření. Správní orgán prvního stupně učinil interní kroky při prověřování stížnosti, a sice vyžádal vyjádření konkrétní sociální pracovnice, která v něm odmítla jakoukoliv neprofesionalitu a zaujatost při provádění sociálního šetření. Dále je ve spise vyjádření vedoucí oddělení, která konstatuje, že konkrétní sociální pracovnice je zkušenou profesionálkou, u níž nikdy nebylo řešeno nevlídné, nepřiměřené či nevhodné chování. Dále je ve spise přípis správního orgánu prvního stupně adresovaný žalobkyni, v němž se konstatuje, že její stížnost byla posouzena jako vyjádření v probíhajícím řízení a že se skutečnostmi ve stížnosti uvedenými správní orgán řádně vypořádá ve svém rozhodnutí a že poté bude moci žalobkyně využít opravného prostředku. Dále bylo konstatováno, že nebyla shledána žádná procesní pochybení a že výstup ze sociálního šetření je zcela standardní a pro další průběh správního řízení dostatečný.

37. V prvostupňovém rozhodnutí byla na str. 2 tato stížnost žalobkyně vypořádána a bylo zhodnoceno, že se neshledává důvod pro provedení opětovného sociálního šetření. V rozhodnutí se konstatuje, že sociální šetření bylo provedeno podle platné metodiky, v dostatečném rozsahu, bylo využito i pozorování žalobkyně, byly uvedeny údaje sdělené pečující osobou. Bylo doplněno, že při provádění sociálního šetření žádné námitky vzneseny nebyly, pečující osoba záznam o sociálním šetření na místě podepsala. Je skutečností, že v podaném odvolání již nebyla žalobkyní v tomto směru vznesena žádná námitka, a tudíž se žalovaný již touto záležitostí nebyl povinen zabývat.
38. Námitku nesprávného řešení stížnosti na postup sociální pracovnice při provedení sociálního šetření krajský soud neshledal důvodnou. Správní orgán prvního stupně se se stížností vyrovnal a vypořádal ji v prvostupňovém rozhodnutí. V tomto směru tedy nedošlo k procesní vadě v řízení. Samotným obsahem a příp. potřebou provedení nového sociálního šetření se bude krajský soud zabývat níže.

IV.D Odnětí příspěvku na péči

39. Podle § 14 odst. 5 zákona o sociálních službách platí, že „změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek tak, že příspěvek nenáleží, příspěvek se odejme od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl příspěvek vyplacen.“
40. K tomu, aby mohlo dojít k odnětí (a obdobně i ke snížení stupně závislosti dle § 14 odst. 4 téhož zákona) je nutno objasnit, jak se změnily skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek na péči.
41. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 10. 2023, čj. 9 Ads 84/2022-18, zdůraznil, že součástí rozhodnutí správního orgánu musí být rovněž úvahy vysvětlující právě aplikaci § 14 odst. 4 citovaného zákona, tedy odpovídající vysvětlení změny skutečnosti rozhodných pro určení výše příspěvku. Ve zmíněném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že skutečností vedoucí ke změně posouzení stupně závislosti žadatele o příspěvek na péči mohou nepochybně vyplynout z nového posouzení zdravotního stavu posuzované osoby. V takovém případě je však posudkový orgán povinen „popsat, z jakých důvodů posuzovaná osoba dříve nezvládala konkrétní základní životní potřeby, co se ve vztahu ke zvládnutí těchto životních potřeb změnilo, a z jakých důvodů nyní posuzovaná osoba samostatně nezvládá jiné, resp. dříve nezvládané základní životní potřeby zvládat“ (viz bod [21] citovaného rozsudku; popř. srov. rovněž rozsudek Nejvyššího Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

správního soudu ze dne 19. 10. 2023, čj. 9 As 84/2022-18, bod [24]). Uvedené je nutno zcela shodně aplikovat i na situaci, kdy dochází k odnětí příspěvku na péči podle § 14 odst. 5 zákona o sociálních službách.

42. Aplikováno na případ žalobkyně, posudková komise MPSV byla povinna popsat, z jakých důvodů žalobkyně dříve nezvládala pět základních životních potřeb (*komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity*) a co se ve vztahu k těmto dříve uznaným základním životním potřebám změnilo a z jakých důvodů tedy žalobkyně podle posudkové komise dříve nezvládané základní životní potřeby již nově zvládá. Uvedené podrobné zhodnocení se mělo týkat **tří** dříve uznaných základních životních potřeb, a sice *komunikace, oblékání a obouvání* a *tělesná hygiena*, které byly nyní žalobkyni oduznány.
43. Zda bylo ve správním řízení vyhověno těmto požadavkům ve vztahu k oduznání jednotlivých základních životních potřeb posoudí krajský soud níže, a to i v kontextu žalobních námitek.

IV.E Způsob hodnocení zvládání základních životních potřeb

44. Krajský soud připomíná, že podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), platí, že „schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.“
45. „Za neschopnost zvládat základní životní potřebu se považuje stav, kdy životní potřebu nelze zvládnout v přijatelném standardu, jímž se rozumí zvládání životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby“ (§ 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky).
46. Přitom podle § 2a prováděcí vyhlášky platí, že „pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.“ Z toho důvodu je klíčové, aby se posudková komise zabývala všemi aktivitami jednotlivě a popsala své závěry. Souhrnné konstatování o zvládání základní životní potřeby bez řešení aktivit jednotlivě, je obecně naprosto nedostatečné.
47. Jak již bylo citováno shora, dle § 10 zákona o sociálních službách platí, že „u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.“ Neschopnost zvládnout některou aktivitu v určité základní životní potřebě z důvodu nízkého věku a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje se tudíž nepovažuje za neschopnost zvládat konkrétní základní životní potřebu. Uvedené však neplatí, pokud osoba z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu při zvládání

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

základních životních potřeb nebo některé z aktivit, kterými jsou základní životní potřeby vymezeny, vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby, tedy péči poskytovanou navíc (nad rámec péče běžné), která svým rozsahem, intenzitou a náročností přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku bez zdravotního postižení.

IV.F Komunikace

48. Ve vztahu k této základní životní potřebě žalobkyně v žalobě namítá, že ke zlepšení zdravotního stavu v oblasti komunikace rozhodně nedošlo, že nezvládání této základní životní potřeby vyplynulo z lékařské zprávy MUDr. R. ze dne 2. 9. 2024 a z posudku lékaře Institutu.
49. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna
 1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení,
 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv,
 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu,
 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům,
 5. používat běžné komunikační prostředky.
50. V záznamu o sociálním šetření je uvedeno, že žalobkyně je schopna ústní komunikace (částečně ovlivněno ADHD), a to i ve větech, rozumí pokládaným otázkám, odpovídá souvisle, nevyslovuje správně „r“ a „ř“ (1x měsíčně logopedie), odpovídá přiměřeně věku, má dostatečnou slovní zásobu, nestydí se, ve škole píše psacím písmem, je schopna písemného vyjádření (s častými chybami). Sociální pracovnice považovala tuto základní životní potřebu za zvládanou.
51. Posudek Institutu však naopak považoval tuto základní životní potřebu za nezvládanou, a to na základě zdravotní dokumentace, v níž je považována tato základní životní potřeba za nezvládnutou v přijatelném standardu (špatná výslovnost, logopedie, psaný projev nesrozumitelný).
52. Správní orgán prvního stupně shodně s posudkem Institutu považoval tuto základní životní potřebu za nezvládnutou.
53. Posudek posudkové komise zhodnotil tuto základní životní potřebu jako zvládanou. Dle komise není dán medicínský důvod pro uznání nezvládání této základní životní potřeby, neboť špatná výslovnost („r“ a „ř“) nevede k nezvládání, obdobné platí pro tiskací psaný projev s chybami. Posudková komise se přiklonila k závěrům sociálního šetření.
54. Uvedené odůvodnění odůvodnění nezvládání této základní životní potřeby neobstojí. Posudková komise se jednak nevěnovala všem dílčím aktivitám tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky. Žalovaný a posudková komise se těmito aktivitami jednotlivě vůbec nezabývali, posudkovou komisí nebyly výslovně vůbec hodnoceny, bez dalšího byl však vysloven závěr o zvládání této potřeby v přijatelném standardu.

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

55. Jednak posudková komise patřičně nevysvětlila, v čem došlo ke změně skutečností oproti stavu v roce 2022, co se změnilo a z jakých důvodů již žalobkyně tuto základní životní potřebu zvládá a nevyžaduje každodenní mimořádnou péči. Změnu skutečností je třeba z medicínského hlediska vysvětlit a odůvodnit.
56. Posudková komise navíc nevysvětlila, proč se přiklání k závěrům sociálního šetření ze dne 25. 6. 2024 a nikoliv k závěrům lékaře Institutu a správního orgánu prvního stupně. Při panujících nejasnostech bylo právě pro hodnocení zvládání této základní životní potřeby naprosto vhodné vyšetření žalobkyně při jednání komise a provedení nového sociálního šetření, když výsledky tohoto šetření z června 2024 jsou v rozporu s pozdější lékařskou dokumentací MUDr. R. ze září 2024 (z níž vycházel lékař Institutu), z níž vyplývá, že komunikace a řeč je narušená (špatná výslovnost, neschopnost vyjádřit se, porucha chápání, psaný projev nesrozumitelný). Uvedené rozpory bude nezbytné v dalším řízení odstranit a zvládání či nezvládání této základní životní potřeby vysvětlit v rámci všech dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky.

IV.G Tělesná hygiena

57. Ve vztahu k této základní životní potřebě žalobkyně namítala, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s námitkami uvedenými v odvolání. Žalobkyně dále v žalobě upozorňovala na nutnost pomoci třetí osoby s její osobní hygienou z důvodu atopické dermatitidy. Jde o nutnost důkladného, avšak šetrného osušení těla, čehož žalobkyně není schopna z důvodu diagnózy ADHD (neklid, zbrkllost). Žalobkyně dále nezvládá mytí vlasů a stříhání nehtů.
58. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna
1. použít hygienické zařízení,
 2. dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla,
 3. provádět celkovou hygienu,
 4. česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
59. V záznamu o sociálním šetření je uvedeno, že se žalobkyně sprchuje ve vaně, může se jen sprchovat, babička jí umývá vlasy (sama to nedělá, ani to nezkoušela). Je zaznamenáno, že žalobkyně sdělila, že si tělo zvládne sama umýt a že i zuby si zvládne sama vyčistit. Ruce si zvládne umýt mýdlem. Má potíže se škrábáním atopického ekzému. Sociální pracovnice považovala tuto základní životní potřebu za nezvládanou.
60. Posudek Institutu však naopak považoval tuto základní životní potřebu za zvládanou se závěrem, že žalobkyně zvládá dodržovat tělesnou hygienu.
61. Správní orgán prvního stupně shodně s posudkem Institutu považoval tuto základní životní potřebu za zvládnutou.
62. Posudek posudkové komise MPSV považoval taktéž tuto základní životní potřebu za zvládanou. Posudková komise uvedla, že *„oproti uvedenému v odvolání je posuzovaná osoba schopna při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu zvládnout základní životní potřeby (...) tělesná hygiena, a to odpovídá dané věkové kategorii. Toto je rovněž v souladu s výsledkem provedeného soc. šetření a posouzením lékaře IPZS. Posuzovaná osoba je bez těžké alterace psyché*

(dg zejména ADHD, nikoliv středně těžká či těžká mentální retardace), bez těžké alterace smyslů, bez význam. léze funkce obou HK.“

63. Uvedené odůvodnění odůznání nezvládání této základní životní potřeby neobstojí. Posudková komise se jednak nevěnovala všem dílčím aktivitám tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky. Žalovaný a posudková komise se těmito aktivitami jednotlivě vůbec nezabývali, posudkovou komisí nebyly výslovně vůbec hodnoceny, bez dalšího byl však vysloven závěr o zvládání této potřeby v přijatelném standardu.
64. Jednak posudková komise patřičně nevysvětlila, v čem došlo ke změně skutečností oproti stavu v roce 2022, co se změnilo a z jakých důvodů již žalobkyně tuto základní životní potřebu zvládá a nevyžaduje každodenní mimořádnou péči. Změnu skutečností je třeba z medicínského hlediska vysvětlit a odůvodnit.
65. Posudková komise navíc nevysvětlila své tvrzení o tom, že závěr o nezvládání základní životní potřeby tělesná hygiena je v souladu s výsledkem provedeného sociálního šetření. Je tomu právě naopak, neboť z výsledku sociálního šetření se podává tato základní životní potřeba jako nezvládnutá. Posudková komise tudíž nevysvětlila, proč se přiklání k závěrům lékaře Institutu a správního orgánu prvního stupně a nikoliv k závěrům sociálního šetření. Při panujících nejasnostech bylo právě pro hodnocení zvládání této základní životní potřeby naprosto vhodné vyšetření žalobkyně při jednání komise a provedení nového sociálního šetření. Uvedené rozpory bude nezbytné v dalším řízení odstranit a zvládání či nezvládání této základní životní potřeby vysvětlit v rámci všech dílčích aktivit vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky.
66. Dle názoru krajského soudu je nutné taktéž vyjasnit a medicínsky vysvětlit, zda žalobkyně v odvolání a v žalobě popisovaná procedura šetrného osušování těla z důvodu péče o atopickou dermatitidu spadá pod základní životní potřebu tělesná hygiena, či zda ji lze podřadit pod základní životní potřebu péče o zdraví, kterou má žalobkyně uznánu jako nezvládanou (a sice do aktivity provádění stanovených preventivních, léčebných a léčebně rehabilitačních a ošetrovatelských postupů a opatření a používání k tomu potřebných léků nebo pomůcek). Posudková komise ani žalovaný se ke konkrétním odvolacím námitkám (procedura šetrného osušování těla) v tomto směru vůbec výslovně nevyjádřili, což je pochybením z jejich strany.
67. Tvrzení žalovaného o tom, že stříhání nehtů či mytí vlasů nehodnotí v rámci schopnosti zvládat základní životní potřebu tělesná hygiena, neboť nejde o každodenní aktivity, považuje krajský soud za nedostatečnou reakci na odvolací námitku žalobkyně v tomto směru. Nechť se k této odvolací námitce výslovně vyjádří posudková komise MPSV a sdělí, zda se tyto aktivity dají či nedají podřadit pod některou aktivitu podle přílohy č. 1 vyhlášky a zda se hodnotí či nehodnotí v rámci zvládání této základní životní potřeby a z jakého důvodu.

IV.H Oblékání a obouvání

68. Ve vztahu k této základní životní potřebě žalobkyně v žalobě namítala, že ji stále nezvládá. Žalobkyně tvrdí, že si nedokáže obléknout ponožky či zavázat tkaničky u bot.
69. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

1. vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem,
 2. rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit,
 3. oblékat se a obouvat se,
 4. svlékat se a zouvat se,
 5. manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
70. V záznamu o sociálním šetření je uvedeno, že se žalobkyně sama zvládne obléknout a obout. Doma se žalobkyni oblékat a obouvat nechce (pomáhá jí babička, aby stihla včas školu). Je zaznamenáno, že žalobkyně sdělila, že se na tělocvik ve škole zvládne sama převléct. Dle sociální pracovnice není důvod, aby žalobkyně vyžadovala doma s oblékáním pomoc a ve škole to zvládala sama. Tuto základní životní potřebu tak sociální pracovnice zhodnotila jako zvládanou.
71. Posudek Institutu zhodnotil tuto základní životní potřebu za zvládanou, neboť není zjištěn důvod pro nezvládání oblékání a obouvání.
72. Správní orgán prvního stupně zhodnotil tuto základní životní potřebu jako zvládanou ve shodě se sociálním šetřením i s posudkem Institutu.
73. Posudek posudkové komise MPSV považoval taktéž tuto základní životní potřebu za zvládanou. Posudková komise uvedla, že *„oproti uvedenému v odvolání je posuzovaná osoba schopna při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu zvládnout základní životní potřeby (...) oblékání a obouvání, a to odpovídá dané věkové kategorii. Toto je rovněž v souladu s výsledkem provedeného soc. šetření a posouzením lékaře IPZS. Posuzovaná osoba je bez těžké alterace psyché (dř zejména ADHD, nikoliv středně těžká či těžká mentální retardace), bez těžké alterace smyslů, bez význam. léze funkce obou HK.“*
74. Uvedené odůvodnění odůvodnění nezvládání této základní životní potřeby neobstojí. Posudková komise se jednak nevěnovala všem dílčím aktivitám tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky. Žalovaný a posudková komise se těmito aktivitami jednotlivě vůbec nezabývali, posudkovou komisí nebyly výslovně vůbec hodnoceny, bez dalšího byl však vysloven závěr o zvládání této potřeby v přijatelném standardu.
75. Jednak posudková komise patřičně nevysvětlila, v čem došlo ke změně skutečností oproti stavu v roce 2022, co se změnilo a z jakých důvodů již žalobkyně tuto základní životní potřebu zvládá a nevyžaduje každodenní mimořádnou péči. Změnu skutečností je třeba z medicínského hlediska vysvětlit a odůvodnit.

IV.I Výkon fyziologické potřeby

76. K této základní životní potřebě žalobkyně v žalobě uvedla, že odmítá chodit „na velkou“ kdekoli jinde než doma, neboť nezvládne důkladnou, avšak šetrnou očistu, a to s ohledem na atopickou dermatitidu, která se masivně objevuje v oblasti stehen a hýždí. Při neprovedení správné očisty dochází k okamžitému zhoršení zdravotního stavu. Bez každodenní pomoci babičky se žalobkyně při zvládání této základní životní potřeby dle jejího tvrzení neobejde. Žalobkyně v žalobě směřuje zvládání této základní životní potřeby taktéž se základní životní potřebou tělesná hygiena.
77. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

1. včas používat WC,
2. zaujmout vhodnou polohu,
3. vyprázdnit se,
4. provést očistu,
5. používat hygienické pomůcky.

78. Ze záznamu sociálního šetření se podává, že žalobkyně zvládne včas používat WC, že zvládne očistu a že únikem netrpí. Tato základní životní potřeba byla považována za zvládanou.
79. Stejně posudek Institutu uzavírá, že žalobkyně tuto potřebu zvládá a že očistu zvládne.
80. Z těchto závěrů vycházel správní orgán prvního stupně a zhodnotil tuto základní životní potřebu jako zvládanou.
81. Posudek posudkové komise MPSV se k této základní životní potřebě vůbec výslovně nevyjadřuje, ač v odvolání byla vznesena námitka týkající se toho, že žalobkyně potřebuje pomoc babičky i co se týče hygieny v souvislosti s výkonem fyziologické potřeby.
82. Žalovaný tuto základní životní potřebu posuzoval jako neuznanou a sám doplnil odůvodnění týkající se toho, že tato základní životní potřeba se považuje za nezvládanou při anatomických či funkčních ztrátách horních a spodních končetin či při těžkém duševním onemocnění, což zhodnotil, že není případ žalobkyně. Žalovaný tak sám činil medicínské zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně, ač v posudku posudkové komise MPSV v tomto směru žádné hodnocení uvedeno nebylo. Sám žalovaný měl zhodnotit s ohledem na obsah odvolání, že posudek posudkové komise je v tomto směru naprosto nedostatečný a měl si sám před vydáním rozhodnutí vyžádat jeho doplnění.
83. Krajský soud zhodnotil, že odůvodnění napadeného rozhodnutí v tomto směru nemůže obstát, neboť není podloženo medicínským posouzením toho, zda žalobkyně tuto základní životní potřebu zvládá či nezvládá a zda vyžaduje každodenní mimořádnou péči.
84. Posudková komise se nevěnovala všem dílčím aktivitám tak, jak jsou vymezeny v příloze č. 1 vyhlášky. Žalovaný a posudková komise se těmito aktivitami jednotlivě vůbec nezabývali, posudkovou komisí nebyly výslovně vůbec hodnoceny, bez dalšího byl však vysloven závěr o zvládání této potřeby v přijatelném standardu.

IV.J Přizvání žalobkyně k jednání posudkové komise MPSV a nové sociální šetření

85. Krajský soud shledal důvodnou i námitku žalobkyně spočívající v tom, že nebyla přizvána na jednání posudkové komise. K osobnímu vyšetření posuzované osoby Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně dovodil, že toto vyšetření by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, je-li možné vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek pouze na základě písemných podkladů. Případný odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44, ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 Ads 138/2014-73, nebo ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22).

86. Krajský soud s ohledem na vše shora uvedené konstatuje, že v nyní projednávaném případě, kdy výsledkem posouzení posudkovou komisí MPSV bylo odnětí příspěvku na péči, přestože zde panovaly rozpory ohledně závěrů sociálního šetření a posudku lékaře Institutu (jak popsáno shora), měla si posudková komise MPSV žalobkyni k jednání přizvat, aby mohla náležitě posoudit její zdravotní stav. V daném případě k odstranění rozporů závěrů sociálního šetření a posudku lékaře Institutu a k vypořádání všech odvolacích námitek bylo vhodné taktéž nechat provést nové sociální šetření v místě bydliště žalobkyně. V dané věci je nutno pamatovat na to, že odnětí příspěvku na péči představuje značný zásah do sociální situace žalobkyně, a proto je nutno případ náležitě vyšetřit a vyjasnit jakékoliv v případě vyskytující se pochybnosti.
87. Krajský soud tak konstatuje, že žalovaný a potažmo posudková komise MPSV budou povinni nechat provést nové sociální šetření s podrobným zaměřením na zvládání všech devíti hodnocených základních životních potřeb, ovšem s výrazným zaměřením na ty tři, které byly žalobkyni dříve uznány jako nezvládané (*tělesná hygiena, oblékání a obouvání a komunikace*) a na objasnění toho, co se v mezidobí ohledně každodenní mimořádné péče změnilo. Dále posudková komise MPSV přizve žalobkyni k jednání a provede její vyšetření při jednání.

V. Závěr a náklady řízení

88. Na základě výše uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že posudková komise dostatečně nezohlednila požadavek § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., dle kterého je nutné posuzovat zvládnutí základních životních potřeb skrze dílčí aktivity vymezené v příloze č. 1 této vyhlášky a nevypořádala se přezkoumatelným a přesvědčivým způsobem se všemi rozhodnými skutečnostmi. Jde především o nevysvětlení změn oproti stavu v roce 2022, které měly vést k odůznání zvládání základních životních potřeb (*tělesná hygiena, oblékání a obouvání a komunikace*), které byly žalobkyni dříve uznány za nezvládané.
89. Posudek posudkové komise se rovněž přesvědčivě nevypořádal ani s otázkou zvládání ostatních základních životních potřeb žalobkyně (především namítané nezvládání základní životní potřeby *výkon fyziologické potřeby*). Krajský soud doplňuje, že skutečnost, že se u všech základních životních potřeb nejedná o mezi stranami sporné potřeby, nemění nic na faktu, že i s nimi se musí posudek přesvědčivým a úplným způsobem vypořádat, aby bylo seznatelné, jakými úvahami byla posudková komise při svém rozhodování vedena.
90. Krajský soud tedy uzavírá, že zdravotní stav žalobkyně nebyl v předchozím řízení dostatečně zjištěn a posouzen v mezích zákonných posudkových kritérií. Posudková komise měla využít dostupných prostředků k řádnému zjištění zdravotního stavu žalobkyně a určení správného stupně její závislosti na pomoci třetí osoby, a sice měla vyžádat nové sociální šetření za účelem ověření faktického zvládání potřeb žalobkyně a měla žalobkyni osobně vyšetřit. Za dané situace proto krajský soud nemohl vycházet z neúplného a nepřesvědčivého posudku posudkové komise, ale byl nucen konstatovat, že žalovaný bude povinen za účelem náležitého zjištění a posouzení skutkového stavu věci vyžádat doplnění posudku posudkové komise.
91. Z uvedených důvodů zrušil krajský soud žalobou napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí vyžaduje zásadní doplnění.
- Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.

92. V dalším řízení bude žalovaný povinen obstatat doplnění posudkového zhodnocení závislosti žalobkyně na pomoci jiné fyzické osoby a zajistí, aby byly náležitě objasněny a posouzeny jednotlivé aktivity základních životních potřeb. Ve vztahu ke sporným základním životním potřebám se posudková komise vyjádří k jednotlivým aktivitám a vysvětlí, zda žalobkyně v tomto ohledu vyžaduje mimořádnou péči či nikoliv, což patřičně odůvodní z hlediska zákonných kritérií pojmu mimořádná péče (péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku bez zdravotního postižení). Krajský soud připomíná, že podle § 2a vyhlášky platí, že pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Z toho důvodu je klíčové, aby se posudková komise zabývala všemi aktivitami jednotlivě a popsala své závěry. Souhrnné konstatování o zvládání či nezvládání základních životních potřeb (bez vysvětlení ve vztahu k jednotlivým aktivitám) je naprosto nedostatečné. Posudková komise dále náležitě vysvětlí, v čem se změnily okolnosti oproti roku 2022 tak, že bylo ve smyslu § 14 odst. 5 zákona o sociálních službách možné žalobkyni zcela příspěvek na péči odejmout (uvedené vysvětlí ve vztahu k oduznaným základním životním potřebám *komunikace, tělesná hygiena a oblékání a obouvání*).
93. V souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil krajský soud věc žalovanému k dalšímu řízení. Vysloveným právním názorem krajského soudu je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
94. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný, který neměl v soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšnou žalobkyni, v jejím případě jsou náklady řízení představovány odměnou advokátky.
95. Náklady zastoupení spočívají v odměně za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba - 4 620 Kč za úkon) celkem v částce 9 240 Kč [§ 7, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů za dva úkony právní služby v částce celkem 900 Kč (2 x 450 Kč; § 13 odst. 4 téže vyhlášky); celkem tedy 10 140 Kč. Advokátka nedoložila, že by byla plátní daně z přidané hodnoty. Celkovou částku náhrady nákladů řízení ve výši 10 140 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně.
96. Z důvodu dlouhodobé nepřítomnosti samosoudkyně JUDr. Terezy Kučerové (stáž na Nejvyšším správním soudu) byla tato věc přidělena do soudního oddělení 64 Ad projednána a rozhodnuta v souladu s rozvrhem práce zastupující samosoudkyní Mgr. Kateřinou Bednaříkovou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

České Budějovice 4. srpna 2025

Mgr. Kateřina Bednaříková v. r.
samosoudkyně

Shoda s prvopisem se potvrzuje: J. M.